

#46 iulie - august 2013

ARHITECTII ȘI BUCUREȘTIUL

ISSN 4133 - 1234

Proiectul Pro Șura | Crânguri din Apuseni | World Architecture Festival | RIBA Stirling Prize

Karel Zdeněk Líman

Arhitectul ceh al Casei Regale a României

Expoziție deschisă la Muzeul Național de Artă
al României, sălile Kretzulescu

24 octombrie 2013 – 12 ianuarie 2014

www.karelliman.com

Eveniment organizat la inițiativa Ambasadei Republicii Cehe în România
cu prilejul celei de a 92-a aniversări a zilei de naștere a MS Regele Mihai I

Sponsor:

Ambasada Republicii Cehe

CEZ ROMÂNIA

Co-organizatori:

Parteneri:

MUZEUL NAȚIONAL COTROCENI

Parteneri media:

SAPTE SERI

zeppelin

AGENDA OAR

- Comisia Tehnică a Primăriei București **04**
- Colegiul Director. Viitorul sediu al Filialei București a Ordinului Arhitecților din România **07**
- Din activitatea Comisiei de Disciplină a OAR București în anul 2013 **08**

EVENIMENTE INTERNE

- Proiectul Pro Șura – Construcții vechi pentru timpuri noi **10**
- Crânguri din Apuseni. Sit pilot – Muzeul ASTRA Sibiu **12**
- Strada de C'Arte 2013 **14**
- Apel Europa Nostra către Parlamentul României **15**
- Descoperă sufletul Transilvaniei **16**
- EFdeN a pășit cu dreptul **18**

EVENIMENTE EXTERNE

- World Architecture Festival 2013 **20**
- Vernacular Architecture **22**
- RIBA Stirling Prize 2013 **23**
- London Design Festival **24**

PUBLICAȚII

- Ghidul RePAD **26**

Pe copertă: Wind Portal - designer: Najla El Zein.
Foto: LDF 2013 © Susan Smart Photography

Filiala București OAR

Președinte arh. Mircea Ochinciuc

Colegiul director

arh. Mihai Ene, arh. Alexandru Nicolae Panaitescu,
arh. Mario Kuibus, arh. Crișan Atanasiu,
arh. Emil Ivănescu

Adresă:

str. Academiei nr. 18-20, sector 1, București,
tel. 303.92.26

www.oar-bucuresti.ro

Editor: igloo media

Bord editorial:

Bruno Andreșoiu
Adrian Ciocăzanu

Redactori:

Viorica Buică
Reka Țugui

Grafică:

Cătălin Artenie

DTP & procesare imagine:

Cristian David

Corectură:

Andreea Amzoiu

Adresă:

str. Brezoianu nr. 4, sector 5, București,
tel. 313.41.18, office@igloo.ro

Stimați colegi,

Conducerea Ordinului Arhitecților București vă aduce la cunoștință dorința sa de a promova transparența în ceea ce privește activitățile și deciziile sale. În consecință, buletinul „Arhitecții și Bucureștiul”, distribuit gratuit tuturor membrilor filialei, va încerca să prezinte mai elocvent toate activitățile Ordinului și problemele cu care acesta se confruntă. Buletinul „Arhitecții și Bucureștiul” poate fi descărcat în format .pdf de pe site-ul oficial al Ordinului accesând adresa: www.oar-bucuresti.ro

Pentru o mai bună comunicare cu toți membrii Filialei București, vă invităm să vă exprimați opiniile legate de activitatea OAR București și de ceea ce ar trebui să reprezinte prioritățile de acțiune ale organizației noastre.

Am dori, de asemenea, să ne indicați subiectele pe care să le abordăm în numerele viitoare ale Buletinului „Arhitecții și Bucureștiul”. Vă mulțumim și așteptăm răspunsurile dumneavoastră!

Ședințele Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajare a Teritoriului a Primăriei Municipiului București

Continuăm informarea membrilor OAR asupra ședințelor de avizare săptămânale ale Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajare a Teritoriului.

Selecția următoare a folosit drept criterii calitatea proiectelor aduse în discuție și gradul lor de reprezentativitate pentru oraș, caracterul lor problematic și specificitatea locală. Ședințele Comisiei sunt consemnate de domnul Constantin Hostiuc.

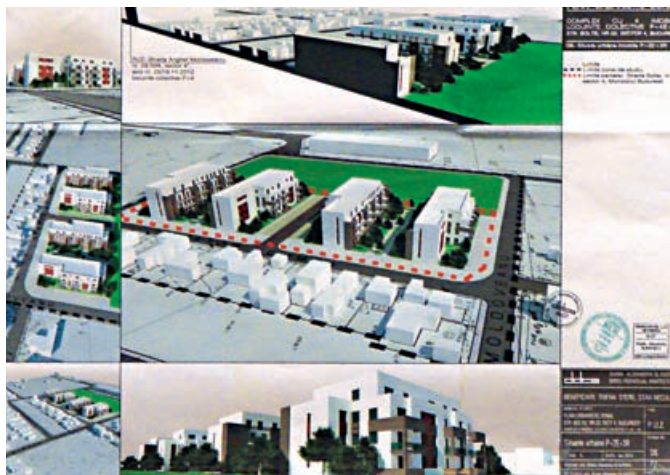
Ședința Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajarea Teritoriului din data de 19 iunie 2013. Comisia a avut următoarea alcătuire: Sorin Gabrea, președinte, Dan Marin, Casandra Roșu, Doina Bubulete, Tiberiu Florescu, Dorin Ștefan, Dan Șerban, Vlad Cavarnali. Din partea Comisiilor Tehnice de Specialitate a fost prezent dl. Andrei Zaharescu (Rețele). Au fost discutate următoarele proiecte:

1. PUZ Șos. Orhideelor/Regiei/Plevnei, inițiator SC INTERAGRO SA, elaborator SC M DESIGN ARHITECTURĂ ȘI URBANISM SRL, ARH. URB. FLORIN MACHEDON, aviz preliminar

Terenul, cu o suprafață de 6 ha, este menit, conform proiectului, unei destinații principale culturale; s-a revenit după ce s-a încercat rezolvarea problemelor ridicate de membrii Comisiei. Dan Marin ar dori să fie precizate unele lucruri care să prezinte propunerea de dezvoltare în ansamblu a insulei, ceea ce ar însemna identificarea clădirilor care sunt monumente istorice și atribuirea unui regim special de dezvoltare a acestora, respectiv specificarea clară a edificiilor care se păstrează. Se precizează, din partea prezentatorilor, că se intenționează păstrarea în ansamblu a întregului sit ca obiectiv cultural. Problemele majore care privesc ansamblul sunt cele care țin în mod special de circulație și de legarea insulei cu întreg arealul din care acesta face parte. CUT, se mai arată, este sub indicele permis de zonă (3,5 față de 4,5, cât s-ar putea obține după încărcarea actuală), însă un atare grad de intensitate presupune un aflux puternic de mașini care va fi dificil de soluționat și ca parcare, și ca reglementare de circulație. Se mai arată, în fine, că regimul de înălțime a fost modificat, în sensul în care înălțimea maximă propusă anterior a fost micșorată.

Gheorghe Pătrașcu atrage atenția încă o dată susținătorilor și prezentatorilor propunerii că, indiferent de regulamentele în vigoare de până acum, o ultimă decizie administrativă oprește în orice situație depășirea limitei de 45 m înălțime în oraș. Prezentatorul și conducătorul proiectului, Florin Machedon, este de acord cu această hotărâre, însă arată că, dată fiind locația și importanța acestui punct din oraș, precum și relieful accidentat al zonei, ar fi fost mai bine ca anvergura clădirii să fie mai importantă, mai bine semnalizată. Și Vlad Cavarnali ar fi fost de acord cu ridicarea înălțimii, dar mai ales din rațiuni economice. Casandra Roșu, și ea favorabilă acestei ridicări de quantum a înălțimii clădirii, cere în plus să fie precizat mai clar felul în care relaționarea clădirii mai înalte se va face cu celelalte 3 edificabile; este de părere că o machetă bine realizată ar fi extrem de folositoare percepției reale a condițiilor pe care zona le va oferi, poate chiar și realizarea unui fel de master-plan ori plan director pentru întreaga zonă, deoarece problemele la care implantul de clădiri propus le vor ridica se vor extinde pe întreg perimetrul afectat. Florin Machedon este de părere că importanța clădirii mai înalte ar putea fi subliniată, în ipostaza în care înălțimea optimă nu poate fi atinsă volumetric, prin alinierea acestora cu direcția principală a zonei.

Sorin Gabrea este, totuși, de părere că proiectul poate fi avizat în condițiile existente, întrucât vederea clădirii mai înalte va fi posibilă numai de pe pod, astfel încât ansamblul nu va fi afectat foarte puternic. Rezoluție (Sorin Gabrea): „Avizăm favorabil propunerea, în condițiile date.”

2. Str. Boltei nr. 22, S 4 / beneficiari Trifan Stere, Stan Nicolai, elaboratori DDCA, URB. RUR. DIANA ALEXANDRA SLĂVESCU, aviz preliminar

Se intenționează construirea în regim de P+4 a unei zone ale cărei vecinătăți sunt industriale. Alte probleme importante pe care le ridică locația sunt rezolvarea parcarii, care urmează a se efectua în incinta ansamblului. Se propun două variante de mobilare – cea din urmă, care acoperă un POT de 30%, ar consta în clădiri P+4/5R, în vreme ce o a doua „soluție” are ca subiect realizarea unor clădiri mai mici ca înălțime, dar care „consumă” în cele din urmă un POT de 40%. Beneficiarul dorește ca parcare vehiculelor să fie făcută mai ales la sol. Au fost create alveole de spații verzi, iar fiecare față a blocurilor va avea de jur-împrejur pietonale. Sorin Gabrea solicită prezentatorilor obținerea unui aviz de la administrația termocentralei existente, fără de care viitorul proiect ar putea fi atacat și lucrările ar intra în impas. Tiberiu Florescu, luând în considerare toate datele proiectului și intensitatea care s-ar obține de pe urma populării zonei cu obiecte P+4/5, este de părere ca această dorință a beneficiarului nu poate fi luată în discuție, deoarece ar conduce la realizarea unor condiții de locuire dificile.

Rezoluție (Sorin Gabrea): „Suntem de acord cu propunerea construirii unor clădiri P+2/3R.”

3. PUZ Str. Jiului 6-8, 10-138, S 1 / beneficiari SC AVRIG 35 SRL, SC KOJLADA SRL, SC PAJURA SA, elaborator KXL ARCHITECTS, URB. A. RĂDULESCU, consultare

Proiectul este prezentat în vederea formulării unei propuneri de reglementare a zonei după ce vor fi discutate și soluționate o serie de modificări ce privesc circulațiile la nivelul străzii. Se afla în discuție întreg sistemul de circulație al zonei, care va cunoaște modificări după implantarea proiectului, astfel încât trebuiesc definite arterele de legătură principale și cele secundare și trebuie neapărat discutată posibilitatea modificării arterei centrale. Proprietatea ar putea fi, în actualele condiții, tratată ca o insulă. Dan Marin atrage atenția asupra nevoii de a rezolva viabil și realist problema alimentării zonei. Sorin Gabrea cere să fie stabilită necesitatea arterei locale și precizarea condițiilor ei de funcționare; este de părere că trebuie menținut profilul mai mare pentru strada mai mică, dar cu traseu continuu care ajunge în cele din urmă în Str. Jiului, întrucât ea oferă o bună coerență circulației în acel loc.

Sorin Gabrea: „Suntem de acord, în principiu, cu soluția inițială, care nu trebuie să se modifice.”

4. PUZ Str. Neajlovului nr. 87-95, S1 / elaborator SC ALPHA STUDIO

Documentația reprezintă, de fapt, o reluare de procedură, deoarece între momentul prezentării inițiale și cel al avizării a apărut condiția informării și consultării populației. Este vorba de propunerea privind realizarea a 70 de locuințe semicolective (apartamente de mici dimensiuni) Proiectul Noua Casă, într-o zonă care are ca indicator L1. Parcățile se realizează conform Hotărârii 66, parametrii anteriori sunt respectați. Înălțimea propusă fusese de P+2+semimansardă și,

pentru a nu se crea o impresie de monovolum, s-a dorit „spargerea” acestuia măcar prin plastica fațadelor în 3 unități. Dan Marin este de părere, totuși, că această sugestie de spargere nu este o spargere propriu-zisă, ci mai mult o impresie, pe care ar dori-o corectată într-un mod arhitectural mai clar.

Cassandra Roșu observă că propunerea atinge o zonă de sit arheologic și se interesează de avizul comisiilor de specialitate, respectiv dacă a avut loc o descărcare a sitului în sensul indicat – se răspunde afirmativ. Doina Bubulete cere o explicație mai limpede a calificativelor de „semi-mansardă” și „semi-colectiv”, sugerând ca în documentație să intre o precizare clară a parametrilor arhitecturali puși în operă.

Rezoluție (Sorin Gabrea): „Suntem de acord cu propunerea, dar cerem ca volumul clădirii să fie mai evident divizat în 3 fragmente cât mai clar separate.”

5. PUZ Bd. Mărăști nr. 18-20, S.1 / beneficiar&inițiator FR Rugby, elaborator SC ACT SRL, ARH. ADRIAN SPIRESCU

Propunerea vizează refacerea, rețeserea zonei Arcul de Triumf – Bd. Mărăști – Bd. Aviatorilor, care adăpostește în prezent FR de Rugby, zonă de cca. 36 000 mp și care este proprietatea FRR. În acest moment, aici există zone pentru sport, construcții și spații verzi nelegate între ele, fără o determinare funcțională clară și care sunt greu de valorificat în aceste condiții. Se dorește refacerea spațiilor verzi, realizarea câtorva terenuri de sport și construirea a două cămine sportive cu capacitatea de 40 apartamente fiecare, cămine destinate găzduirii sportivilor care desfășoară competiții importante aici. Parcățile vor fi realizate cu iarbă, iar aleile vor fi din piatră concasată. Se doresc 4 terenuri de tenis și o eventuală acoperire a gradinelor metalice existente. Intenția este ca spațiul public să fie deschis către intersecție, motiv pentru care cel puțin parțial gardul către intersecție va fi demolat.

Sorin Gabrea: „Propun largirea carosabilelor din fața Bisericii Cașin și din Sudul tribunei, astfel încât toată aria să fie extinsă coerent, însă paralel vor trebui făcute și câteva operații privind circulația în zonă, însă în eventualitatea în care ele se vor putea face, întregul rezultat va fi benefic pentru loc.”

Membrii Comisiei sunt de acord cu sugestia, pentru că ea ar clarifica și circulația, și regimul de proprietate în zonă și ar duce la precizarea mai clară a vocației locului. Dan Marin cere intensificarea pantației pe marginea proprietății FRR.

Rezoluție (Sorin Gabrea): „Suntem de acord cu propunerea, dar vă rugăm să reveniți pentru reglementare cu o soluție dezvoltată în sensul discutat.”

Ședința Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajarea Teritoriului a Mun. București din data de 10 iulie 2013.

Au participat Sorin Gabrea (președinte), Gheorghe Pătrașcu (arhitect-șef), Casandra Roșu, Bogdan Bogoescu, Vlad Cavarnali, Dan Șerban, Dorin Ștefan. Din partea Serviciilor de specialitate ale Primăriei au fost prezenți Andrei Zaharescu (Rețele) și Elena Boghină (Circulație).

A fost analizată documentația:

PUZ Str. Ghețu Anghel – Drumul Gura Călmățui – Drumul Gura Racului – Str. Victor Brauner – Drumul Gura Făgetului, Sector 3, inițiator Primăria sectorului 3, Elaborator: SC ALPHA STUDIO SRL – URB. RUR. ALEXANDRA POPESCU, PUZ aviz preliminar

Documentația fiind dezbătută de mai multe ori în Comisie, după o foarte scurtă recapitulare a datelor propunerii, au urmat discuții pe marginea soluțiilor propuse și a rezolvărilor care mai pot fi îmbunătățite.

Sorin Gabrea solicită, dintru început, precizarea tuturor elementelor care au intrat în proiect de la întâlnirea anterioară, dacă aceste modificări vizează relația cu inelul central de circulație (și în special afectarea legăturii cu fostul Drum Expres), care este văzut ca element definitoriu al propunerii.

O primă precizare se referă la modificarea traseului din PUG al inelului care este trecut, actualmente, pe Str. Gura Calitei. Pe traseul Theodor Pallady – Victor Brauner este dezvoltată o legătură în direcția Splaiul Unirii.

Sorin Gabrea dorește să știe de ce traseul vechi, prevăzut de PUG, nu mai poate fi folosit, răspunsul fiind acela că încă de pe atunci și între timp zona s-a aglomerat suplimentar, deoarece au existat pe traseul dorit mai multe proprietăți, iar altele s-au construit între timp, așa încât pentru creionarea unei soluții posibile ar fi fost necesară demararea procedurilor de achiziționare și, ulterior, plata de despăgubiri, rezolvare care pentru moment nu mai poate intra în discuție. Elena Boghină precizează, apropo de problema traseelor inițiale și a celor ulterior modificate, că „în PUZ-ul Sectorului 3 s-a mers pe variante ocolitoare diferite, iar centrul de termoficare existent și care afectă traseul se desființează, astfel încât va rezulta o nouă situație. Vlad Cavarnali este de părere că noul traseu propus este eficient din punct de vedere economic.

Bogdan Bogoescu dorește să știe care va fi situația, cărui scenariu îi va fi destinat traseul vechi. Vlad Cavarnali opinează că cel mai probabil acesta va fi desființat, întrucât, date fiind noile condiții, el devine practic irealizabil. Se mai arată și că fostul Drum Expres a fost decalat astfel încât să preia traseul Str. Gura Calitei. La soluție s-a ajuns prin preluarea drumurilor existente astfel încât să se poată rețese o tramă stradală practicabilă, bună. Str. Brătării a fost și ea executată și este accesibilă, chiar dacă doar până la Str. Tehnicii. La toate acestea se mai adaugă condiționările Transgaz, care nu permit traversarea conductelor proprii decât la un unghi cuprins între 70 și 90 de grade. Sorin Gabrea este de părere că o inflexiune a străzii nu este o soluție rea, iar în unele cazuri ea este preferabilă unui traseu liniar.

Vlad Cavarnali precizează în continuare: „Inelul Drumului Expres este mutat pe Str. Gura Calitei, are două benzi pe sens plus un spațiu separator. Punctul de interes al zonei este diferit de cel propus de PUG, întrucât acum, și probabil pentru viitorul apropiat, intersecția care rezultă este una slabă, cu potențial redus. La aceasta se adaugă faptul că Str. Brătării are o zonă de restricție ca înălțime, impusă de Transgaz (unde nu poate fi depășit nivelul de P+3) pe distanța de 1,6 km. În plus, datorită unor prevederi bizare sau nerespectării unor regulamente, pe întreg teritoriul se construiește, totuși. În sfârșit, Transgaz are nevoie de teren public pentru a permite mutarea centralei.

Sorin Gabrea: „Rețeta de la nivelul median nu poate fi, totuși, aplicată și aici? În plus, cred că repartitia zonelor publice și a celor private trebuie să fie fezabilă și eficientă, astfel încât domeniile să fie clar separate, cel puțin din punct de vedere juridic și al funcțiilor adăpostite”.

Andrei Zaharescu: „Vor trebui întrebați, totuși, cei de la Transgaz, pentru că de acordul lor depinde toată dezvoltarea ulterioară a proiectului, iar fără aprobarea lor nu putem fi siguri că pericolul exploziei a fost înlăturat sau cel puțin prevenit.”

Bogdan Bogoescu: „Trebuie numită zonă de utilitate publică, iar convertirea ei se va face ulterior, cu toate condițiile necesare îndeplinite”.

Sorin Gabrea: „Dacă zona V1A va figura pe planșă, cu interdicție de construire, se va ajunge și la o reducere a CUT-ului. Desigur, se va mai ține cont de necesarul de echipamente publice (școli, grădinițe, dispensare), pentru că o zonă care are indicativul CB le cuprinde obligatoriu pe toate.”

Bogdan Bogoescu: „Mai e nevoie de definit care vor fi posibilitățile de transport public și posibilitățile de parcare, astfel încât aceste două probleme importante să nu fie expediate sau să fie lăsate nerezolvate. Ar mai fi bine de știut ce se întâmplă cu Calea Ferată”.

La ultima cerere de explicitare, Vlad Cavarnali răspunde că pentru moment nu a fost obținut un răspuns oficial din partea autorității reprezentative, iar situația este cu atât mai complicată cu cât în timp, din CFR inițial s-au desprins foarte multe societăți independente, care fiecare a revendicat și obținut o anume suprafață, iar a le pune împreună pe toate pentru a promova o soluție globală este o întreprindere dificilă și care cere timp. Referentul proiectului din partea Primăriei apreciază că față de situația dată, o bună soluție ar fi păstrarea zonei verzi cu indicatorul simplu de V, care ar putea fi reglementat ulterior, după primirea acceptului sau cel puțin a avizului de la Transgaz, care este decisiv în acest caz.

Bogdan Bogoescu atrage atenția asupra faptului că în partea de sus a planșei figurează o dublură de străzi utile care delimitează parcul, în vreme ce partea de jos a reprezentării nu mai conține aceeași soluție sau o altă propunere coerentă.

Vlad Cavarnali: „În partea de jos a planșei este descrisă o situație care propune reglementări de care trebuie neapărat ținut cont, iar intervenția la nivelul străzilor nu poate fi urmată decât ca fragment, ca acțiune punctuală”.

Elena Boghină mai dorește să adauge că față de soluția prezentată, în ceea ce privește Drumul Expres, ar mai fi nevoie de adăugarea câtorva intersecții ca să poată fi făcute posibile relații coerente, viabile, de stânga sau, dacă nu, să fie propusă o semaforizare.

Rezoluție (Sorin Gabrea): „Se avizează proiectul, cu următoarele condiții: 1) vor fi corelate în detaliu toate traseele și neapărat vor fi bine verificate arterele majore; 2) va fi definit regimul funcțional al zonei verzi diagonale, va fi declarată zona de utilitate publică și va fi obținut acordul serviciilor de specialitate necesare; 3) va fi definită amplasarea de principiu a utilităților publice; 4) este nevoie de buna articularea a transportului public la zonă, poate chiar gândită și propusă o relație clară cu gara; 5) pe arterele publice majore, transportul public se va face pe pneuri; 6) pentru zona de protecție a clădirilor față de conducta Transgaz, reglementările vor fi revizuite; 7) se vor delimita și reglementa spațiile publice. În aceste condiții, se avizează favorabil.”

Colegiul Director Viitorul sediu al Filialei București a Ordinului Arhitecților din România

Dragi colegi,

Fără a reproșa ceva, nu am convingerea că toți membrii filialei au citit anunțul postat pe pagina noastră WEB din data de 24 iulie a.c., prin care aduceam la cunoștință achiziția, prin cumpărare, a unui imobil destinat, în viitorul apropiat, activității și reprezentării Filialei București.

Știrea, destul de sumară, redactată cu emoția de înțeles a unei cauze împlinite după un efort de cca 7 ani, preciza câteva date referitoare la imobil, pe care le reiau spre știință și în textul de față.

Ridicat la începutul secolului XX, imobilul se prezintă în stare relativ bună, cu suficiente elemente de patrimoniu, dar neclădit, beneficiază de o poziție centrală (strada Sf. Constantin nr. 32), cu o excelentă accesibilitate – autobuz, troleibuz, tramvai și metrou – și de o bună vizibilitate.

Achiziția se dovedește a fi cea mai avantajoasă – inclusiv ca preț – din lungul șir de variante negociate pe parcursul celor două mandate, din inițiativa exclusivă a membrilor Colegiului Director al filialei.

Imobilul, format din S+P+E+Pod utilizabil, are o suprafață desfășurată de cca 430 mp. la care se adaugă un teren liber – curte – în suprafață de 140 mp.

Prețul de cumpărare a fost echivalentul a 180.000 euro, stabilit după o negociere „la sânge” de la 300.000 euro!!!

Merit a fi „Casa Arhitecților” bucureșteni, de îndată ce se va inaugura, sediul va cumula atât funcțiile de reprezentare a breslei și de consolidare a relațiilor cu membrii, cât și acelea de comunicare cu societatea civilă.

Enumăr doar câteva din aceste funcțiuni, cum ar fi: centru de formare continuă, spațiu de dezbateri și expoziții profesionale, bibliotecă, club, arhivă și fond de valori ale filialei, cât și alte activități pentru care așteptăm propuneri din partea dumneavoastră.

Cu acest prilej, îmi fac datoria de a vă anunța lansarea, în cel mai scurt timp, a unui concurs destinat tuturor arhitecților cu drept de semnătură din Filiala București, cu tema:

„Consolidarea și amenajarea sediului Filialei Teritoriale București a O.A.R. din str. Sf. Constantin nr. 32”

Câștigătorului concursului îi va fi încredințată elaborarea proiectului de execuție al soluției premiate.

Din reacțiile primite până în prezent la această intenție, pot fi încredințat de o participare numeroasă a membrilor și de prezentarea unor soluții interesante.

De îndată ce documentația pregătitoare con-

cursului va fi definitivată, lansarea se va face într-un cadru oficial (mi-e teamă de cuvântul „festiv”) la sediul din str. Academiei nr. 18-20, iar regulamentul, tema și documentația vor fi postate pe site-ul filialei pentru a fi descărcate de către concurenți.

Nu vreau să vă „agrez” și cu alte informații, dar țin în mod deosebit să le mulțumesc membrilor Consiliului Teritorial care, într-o mare majoritate, m-au sprijinit în achiziționarea acestui viitor sediu, din fondurile economisite din cotizațiile membrilor, exclusiv pe numele și în proprietatea filialei – condiție acceptată în final de către conducerea OAR.

Până la lansarea concursului, aștept din partea dumneavoastră propuneri privind și alte destinații ale viitorului sediu, care să fie, eventual, introduse în tema de concurs.

prof. dr. arh. Mircea Ochinciuc
Președinte O.A.R. București

Comisia de Disciplină Din activitatea Comisiei de Disciplină a OAR București în anul 2013

Bună ziua, stimați cititori. Vreau să vă prezint prin intermediul acestui material, o situație a activității desfășurate de Comisia de Disciplină a O.A.R. Filiala București de la începutul anului 2013 până la sfârșitul lunii august și așa începe prin a vă informa că au fost înregistrate un număr total de 10 sesizări, care au fost distribuite către cele 3 complete de judecată pe care Comisia de Disciplină le are în componență.

Până la această dată, din cele 10 sesizări au fost soluționate un număr de 7, restul aflându-se încă în stare de judecată, de administrare a probelor de către părțile aflate în litigiu.

În continuare, voi discuta despre cele 7 sesizări care au fost soluționate, și așa

spune că dintre acestea un număr de 4 au fost respinse de către completele de judecată fie datorită înțelegerii părților la îndrumarea și sfatul membrilor completelor de judecată, fie din pricina nerespectării de către cei care au făcut sesizările a procedurilor de judecată. Cele 3 sesizări ce au fost admise de către completele de judecată au avut ca rezultat sancționarea a doi domni arhitecți, unul cu avertisment, celălalt cu vot de blam și o propunere de suspendare pe o perioadă de 6 luni a dreptului de semnătură înaintată către Comisia Națională de Disciplină, singura abilitată în a judeca astfel de propuneri.

Ceea ce mai vreau să adaug este faptul că mulți dintre cei reclamați (arhitecți) vin cu

teamă la termenele stabilite de completele de judecată, ca și cum ceea ce își propune Comisia de Disciplină a O.A.R. Filiala București este să dea sancțiunile cele mai dure. Nu, stimați domni/doamne arhitecți, rolul principal este acela de a încerca medierea și stingerea conflictelor de orice natură apărute, încercând în acest fel evitarea instanțelor de judecată unde se pierde enorm de mult timp și, de ce să nu recunoaștem, și foarte mulți bani până la finalizarea unui dosar. Cu speranța că nu am plictisit, vă doresc toate cele bune.

Nicolae Tănase George Alexandru
Secretar al Comisiei de Disciplină
a OAR Filiala București

Case din România, volumul cu numărul 5

Pe 25 septembrie, pub-ul Energia a găzduit evenimentul de lansare a unui nou album din seria Case din România, al 5-lea volum din colecția igloobest dedicat locuințelor individuale.

Ne-am bucurat să ne întâlnim într-un număr mare cu arhitecții ce semnează proiectele selectate în album, colaboratori și prieteni și să petrecem o seară frumoasă discutând despre noile tendințe în domeniul arhitecturii, despre locuințe și provocările lor, despre importanța stabilirii unei bune relații între arhitect și client pentru realizarea oricărui proiect de succes. Mulțumim sponsorului HoneyWood, care ne-a susținut pentru organizarea acestui eveniment.

La numai un an de la ultimul album dedicat caselor, am decis să venim cu o selecție nouă de proiecte creative: ne-au impresionat nu numai diversitatea lor, dar și calitatea spațiilor și a finisajelor, precum și capacitatea de a răspunde într-un mod inovativ unor situri și teme dificile, speciale. Rezultatul unei bune colaborări între beneficiar, arhitect și constructor, majoritatea noilor case prezentate pot sta cu ușurință alături de proiecte valoroase din afara țării și aduc în prim-plan concepte interesante de locuire. Prin continuarea seriei igloobest ne dorim promovarea proiectelor românești de calitate, realizate, cu multă responsabilitate față de beneficiari, dar și față de profesie, de arhitecți autohtoni talentați.

Albumul este disponibil acum în librăriile din țară și poate fi comandat online direct de pe site-ul igloo.ro.

Povestea de succes a celor plecați la muncă în străinătate.
Un proiect despre transformările recente petrecute în satele
tradiționale în urma masivei plecări la muncă în străinătate.

Album foto semnat de PETRUȚ CĂLINESCU și IOANA HODOIU
editat de IGLOOMEDIA.

MÂNDRIE ȘI BETON

Album disponibil pe www.igloo.ro și www.mandriesibeton.ro

Proiectul Pro Șura – Construcții vechi pentru timpuri noi

TEXT: SIMINA ANAMARIA PURCARU FOTO: MARIA DARIA OANCEA, RALUCA MUNTEANU, RALUCA MINOIU
ASOCIAȚIA CÂTE-N LUNĂ ȘI-N MANSARDĂ

Toate evaluările arhitecturii tradiționale duc în aceeași direcție: case vechi, strâmbe, nespuse de frumoase, unele părăsite, altele sortate în grămezi de piatră, lemn, țigle și tâmplării, cele mai multe în paragină, așteptând calea focului, câteva reparate cum s-a putut și folosite, iar toate celelalte dublate de case mai noi și mai bune. Important este însă, că fiecare casă are o poveste: oamenii care o locuiesc sau au locuit-o, timpul în care au locuit-o, felul în care au construit-o și au îngrijit-o și viața lor de acum. Povestea este motivul pentru care o casă este așa cum este.

Gospodăria Maria G., Șișești

Pentru a înțelege cum pot fi aceste case păstrate și integrate în locuirea modernă, asociația culturală Câte-n lună și-n mansardă a început proiectul *Pro Șura – Construcții vechi pentru timpuri noi*, finanțat de Administrația Fondului Cultural Național și derulat în parteneriat cu Fundația Pro Patrimoni, Fundația Social-Culturală pentru Democrație „Identitate, Unitate, Generozitate, Acțiune” din Baia Mare, biroul de arhitectură Ina Funetean, Baia Mare și Primăria Șișești.

Prin acest proiect aplicat pe zona comunei Șișești, Maramureș, o echipă de etnologi, sociologi și arhitecți încearcă să arate că vechile case pot fi încă bune de ceva. Nu pentru că sunt frumoase și

tradiționale – din păcate, aceste argumente nu conving pe nimeni –, ci pentru că sunt încă bune, chiar dacă, uneori, funcțiunea a dispărut, pentru că sunt deștept făcute – vara e răcoare, iarna e bine, laptele nu se strică înăuntru –, pentru că toată gospodăria (case, șuri, cotete, umbrar, pomi) are un sens și o rânduială. Refolosirea vizează diferite aspecte: în plan concret, prin construcția propriu-zisă, părți componente sau materialele care o alcătuiesc și în plan abstract, prin comportamente și tipologii spațiale, metode și tehnici de construcție. Refolosirea trebuie făcută în spiritul locului, cu respect față de obiect, context și nevoile actuale ale oamenilor. Discursul echipei proiectului se bazează pe o serie de studii de

Gospodăria Gheorghe P., Surdești

Gospodăria Maria P., Șișești

teren, propuneri de reamenajări, sfaturi de a construi și a refolosi, materializându-se prin publicații și expoziții. Studiile de teren pun laolaltă casa și povestea și reprezintă o colecție de relevée arhitecturale și socio-etnologice ale gospodăriilor considerate. Propunerile de refolosire a unora dintre case, care au ca scop să creeze noi modele pentru locuitori, arhitecți și administrația locală, fac legătura între povestea casei și nevoile locuitorilor ei. Povestea explică starea prezentă și ajută la găsirea unei soluții de refolosire. Sfaturile-recomandări vizează importanța asocierii corecte de materiale și tehnici de a construi, precum și a alăturării de vechi și nou. Casele întruchipează cerințe ale oamenilor și povești. Ele sunt mai

mult decât adăposturi, iar valoarea lor trebuie înțeleasă și folosită. Sunt case pentru oameni, dar și case pentru case. Pentru că se poate răspunde la ce anume au oamenii nevoie acum, fără a se renunța la valorile și tradițiile unui loc.

Povestea celor 10 gospodării studiate din satele Șișești, Dănești și Surdești, împreună cu poveștile familiilor care le locuiesc, dar și detalii despre tehnicile și materialele de construcție au fost strânse într-un Ghid de bune practici pentru valorificarea construcțiilor vechi. Acesta este structurat în patru capitole: specificul locului, propuneri concrete și studii de teren, studii de reconversie și utilizare a șurilor și recomandări pentru reparații și reabilitare a construcțiilor vechi.

Crânguri din Apuseni.

Sit pilot – Muzeul ASTRA Sibiu

TEXT/FOTO: OVIDIU DANES

Peisajul este presărat cu obiecte, iar obiectul este instrumentul prin care se citește relații interumane, produce schimburi între indivizi, structurează societăți, este o entitate dinamică și poate îngloba simultan funcții multiple. În cazul Muzeului ASTRA, situl acomodează peisajul și obiectul-expus după rețetele locuirii tradiționale. Un obiect de arhitectură este produs din materia primă oferită de proximitatea cu mediul și integrat în acord cu acesta. Practic, este definiția cea mai generală a conceptului de dezvoltare durabilă pe care o regăsim în societatea tradițională românească.

Crângul din Apuseni este o locuire comunitară izolată, care ocupă suprafețe mari cu topografii, resurse, ocupații și practici specifice zonelor montane și submontane.

Conceptul propus de Fundația Dala, integrat în strategia de dezvoltare pe termen lung a Muzeului ASTRA Sibiu, s-a construit pe trei niveluri: re-definirea instituției muzeului ca instrument de mediere între comunități locale și public, experimentarea grădinii-peisaj și muzeul ca expunere a memoriei colective. Astfel, în 2010, s-a conturat ideea unui sit pilot, care și-a propus explorarea crângurilor din Apuseni.

Situația actuală a crângurilor apusene și reprezentarea lor semnificativă în cadrul Muzeului ASTRA – 28 de obiecte construite, locuințe, anexe, instalații – au determinat o abordare sensibil diferită față de practicile expunerii, muzeografiei etnografice, concentrate pe relocare și expunere de monument/obiect.

În acest sens cercetarea desfășurată în perioada 2010-2013 a vizat crângurile aflate la granița județelor Hunedoara și Alba: Dragu-Brad, Ticera, Reț, Groșuri, Poienile Vidrei, Lăzești, Boculești, Hoancă, Luminești, Valea Verde, Vulcan, Dumbrava de Sus, Obâșia, Hănășești, Pătruițești, Stănești, Roșești și Băi. O zonă relativ omogenă topografic, ocupațional, și arhitectural.

În linii mari proiectul a evoluat în următoarele secvențe:

- După o prealabilă cercetare a arhitecturii din aria menționată, în 2010 a urmat relocarea în Muzeul ASTRA a gospodăriei aparținând familiei Raț din crângul Dragu-Brad. Criteriile de selecție au combinat evoluția în timp a sistemului de locuire, gradul de abandon și degradarea obiectului din momentul părăsirii crângului, 2004, până în momentul relocării.

- Alegerea locului și restaurarea gospodăriei în cadrul Muzeului ASTRA, 2010-2013.

- Cercetarea practicilor și ocupațiilor din crângurile apusene, 2010-2013.

- Expunerea comunității.

Metodologie

Pornind de la premiza că orice obiect are o biografie care se construiește în mod asemănător celei umane⁽¹⁾, produce sensuri, interacțiuni, sau medieri, gospodăria din Dragu-Brad a fost abordată din perspectiva unei duble istorii. Prima, încheiată în 2004, atunci când ultima familie, Raț, proprietara gospodăriei relocate în muzeu, a părăsit crângul. Pe această linie demersul nostru a constat într-un efort de recuperare a memoriei colective asupra locului prin intermediul foștilor proprietari⁽²⁾ și ai locuitorilor satelor învecinate. A doua a început prin procesul de demontare și reconstrucție a gospodăriei din Dragu-Brad în Muzeul ASTRA, continuată prin expunerea pe termen lung a comunității locale în cadrul celor două obiecte construite, casă, șură. Display-ul interior s-a construit pe trei paliere: expunerea ocupațiilor și practicilor locale, expunerea istoriei foștilor proprietari și un spațiu de documentare.

Informațiile au fost obținute prin instrumente și în medii diferite, filmări aeriene și de la sol, culegere de informație orală, cartări,

relevee, documentație fotografică. Pentru toate acestea s-a constituit o echipă mixtă, alcătuită din doi etnografi, trei arhitecți, un istoric de artă, un artist vizual, doi fotografi, doi operatori video, grupe de voluntari și localnici.

Crângul din Dragu Brad, complet abandonat din 2004, a fost propus ca sit pilot în aprilie 2013 în cadrul proiectului CultTour (*Cultural heritage as a focal point for sustainable tourism*), continuat prin platforma de voluntariat și practici universitare, VOLAM (*Volunteering in ASTRA Museum*) în septembrie 2013. Din 2014, gospodăria din Dragu Brad va putea fi locuită temporar pe durata perioadei de vară de către voluntarii înscrși în programul VOLAM.

(1) KOPYTOFF, Igor, 1986, „The cultural biography of things: commoditization an process”, in Appadurai, Arjun, *The social life of things, Commodities in cultural perspective*, Cambridge University Press, p. 65-94.

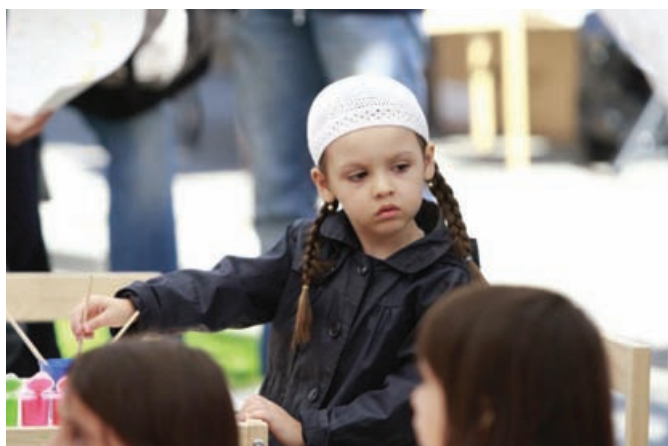
(2) Raț Dorica (Porodica), proprietara gospodăriei din Dragu-Brad, a decedat în 2012.

Strada de C'Arte 2013

Biblioteca Centrală Universitară Carol I în parteneriat cu Fundația Universitară Carol I a organizat în perioada 20-28 septembrie cea de-a treia ediție a festivalului cultural în aer liber Strada de C'Arte. Timp de opt zile bucureștenii și vizitatorii capitalei au beneficiat de cea mai amplă ofertă de evenimente culturale de calitate, cu acces gratuit. Strada Boteanu s-a transformat într-o zonă pietonală, găzduind cel mai mare târg de carte în aer liber din București. Cele mai importante edituri și librării, recitaluri de poezie, concerte live de blues și jazz, lansări de carte, ateliere de reciclare, proiecții de filme, dezbateri, expoziții de artă contemporană și ateliere de creație dedicate copiilor au făcut parte dintr-un program unic pe care organizatorii l-au propus iubitorilor de carte și arte.

Editurile prezente la târgul de carte pe Strada Boteanu au oferit vizitatorilor și de această dată sute de titluri românești și străine. Iubitorii de literatură au putut participa la lansări de carte în Foaierul de Lectură și au fost invitați la recitalurile și concertele live din Rampa de Jazz și Poezie.

Aula BCU Carol I a găzduit în seara de 20 septembrie Noaptea Albă a Filmului Românesc. Institutul Aspen România (www.aspeninstitute.ro) a pregătit Festivalul Ideilor – o simfonie a ideilor la confluența de culturi, care s-a desfășurat atât în Aula Bibliotecii, cât și în Salonul Carol. Evenimentul a reunit o serie de dialoguri pe teme culturale, identitare și de diaspora, la care au fost invitați mari artiști de

20 - 28
SEPTEMBRIE 2013

Strada de C'Arte
Ediția a III a

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ CAROL I

www.stradadecarte.ro

Parteneri:

- AFON
- EMAG
- Bancpost
- APA NOVA
- UniCredit Tiriac Bank
- ROTELECOM
- EximBank

Parteneri strategici:

- INSTITUTUL ASPEN ROMANIA
- o/attitudine
- InfoCons
- IMDD

Parteneri media:

- 24 FUN
- igloo
- metropom
- artedemna
- C'ARTE

la Festivalul George Enescu și personalități prezente la Bucharest Forum 2013.

Pe Strada Boteanu, tinerii pasionați din echipa Reciclare Creativă (www.reciclarecreativa.ro) au pus imaginația vizitatorilor la treabă și i-au învățat să creeze artă urbană din deșeuri. Iar cei mici, sub îndrumarea voluntarilor de la Institutul de Management și Dezvoltare Durabilă (IMDD, www.imdd.ro), au participat la ateliere de modelaj, desen, pictură, concursuri și lecturi la iarbă verde pe Strada Copiilor (în fața Bisericii Boteanu).

Galatea (str. C.A. Rosetti nr. 2-4) și-a cucerit vizitatorii cu instalația de sunet și artă *Ajuns la prăbușire. Un contact strident cu Timon Botez*.

Intrarea Regală (str. Dem I. Dobrescu, nr. 1) i-a așteptat pe vizitatori să Descopere România prin filatelia și artă, cu o expoziție realizată de Romfilatelia.

„Anul acesta am propus vizitatorilor tururi ghidate și o expoziție inedită de manuale și dicționare din secolele XVIII și XIX, Cartea spre Lumină, pentru a le dezvălui misterele Bibliotecii și frumusețea spațiilor restaurate recent. Fiecare ediție a Străzii de C'Arte a atras mai bine de 2 000 de participanți la aceste tururi”, a precizat Mireille Rădoi, Directorul General al BCU.

www.stradadecarte.ro

Europa Nostra lansează un apel către Parlamentul României de a opta pentru o dezvoltare alternativă și durabilă a Roșiei Montane

Casa 551, Roșia Montană. Foto © Edmond Kreibik

Principala organizație Europeană a patrimoniului, Europa Nostra, și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la proiectul de lege care ar permite unei companii canadiene să creeze cea mai mare mină de aur de suprafață din Europa în Roșia Montană. Într-o scrisoare adresată parlamentarilor români, partenerul societății civile a Uniunii Europene, Consiliului Europei și UNESCO, a avertizat în privința impactului negativ anticipat al proiectului asupra patrimoniului cultural și a mediului și a solicitat un plan alternativ și durabil de dezvoltare pentru regiune. Europa Nostra și Institutul Băncii Europene de Investiții au listat Roșia Montană drept unul dintre Cele mai Periclitare 7 Situri și Monumente din Europa în luna iunie. Proiectul de lege propus de Guvernul român în luna august a stârnit un val de demonstrații în întreaga țară. Parlamentul român este așteptat să voteze pe acesta în noiembrie.

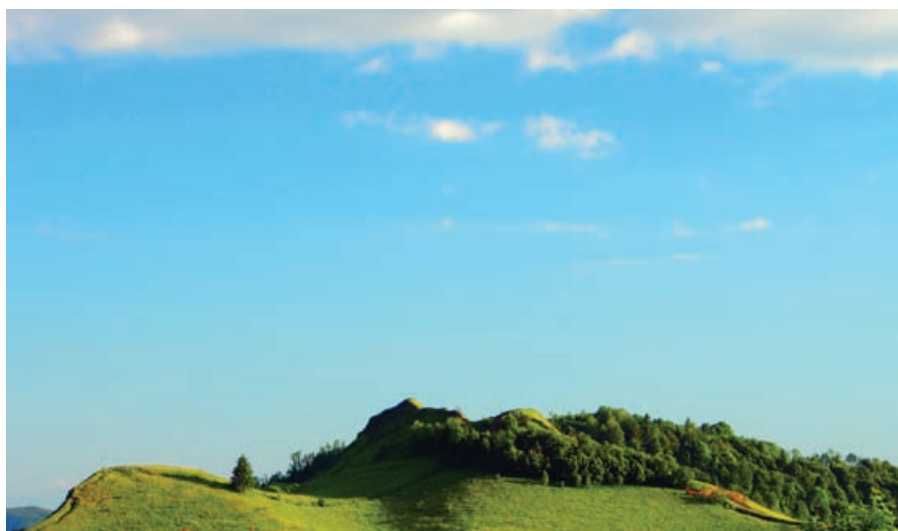
„Europa Nostra a transmis fiecărui membru al Parlamentului României profunda sa îngrijorare cu privire la proiectul de lege referitor la Roșia Montană. Legislația planificată conține prevederi care constituie un precedent periculos pentru România, întrucât încalcă unele dintre principiile de bază ale drepturilor omului, ale statului de drept și ale separației puterilor în stat, care fac parte din nucleul valorilor protejate și promovate de Constituția României și, de asemenea, de Uniunea Europeană, prin tratate care au fost ratificate de România”, afirmă Denis de Kergorlay, Președintele Executiv al Europa Nostra. „Mai precis, acest proiect de lege conferă puteri pentru o companie privată

care îi permit acestuia să treacă peste legile naționale din România, inclusiv Legea privind protecția patrimoniului cultural, pentru a elimina drepturile unor proprietari privați, și chiar să circumscrie puterea judiciară”, adaugă acesta.

Proiectul de lege, anunțat de Guvern la sfârșitul lunii august, a provocat proteste larg răspândite în România și întreaga lume. „Proiectul minier, așa cum este promovat de Roșia Montană Gold Corporation, conține riscuri pentru mediu și pentru patrimoniul cultural și amenință încrederea dintre cetățeni și autoritățile publice. Aprobarea propunerii legislative, prin urmare, ar putea avea consecințe pe termen lung pentru democrație și coeziunea socială în România”, subliniază Denis de Kergorlay. Europa Nostra a cerut parlamentarilor

români să înceapă o discuție reală și aprofundată privind o soluție alternativă și durabilă pentru Roșia Montană. „Un astfel de plan de dezvoltare nu numai că ar proteja și promova patrimoniul cultural și natural unic al zonei (care include 150 de km de galerii romane și pre-romane, artefacte arheologice și așezări martore ale unui stil de viață tradițional și industrial neîntrerupt), dar aduce, de asemenea, locuri de muncă pe termen lung în regiune prin promovarea turismului durabil, agriculturii organice și altor activități bazate pe economia din plan local”, argumentează John Sell, Vice-Președinte Executiv al Europa Nostra.

„Europa Nostra rămâne încrezătoare că, prin fondurile structurale ale Uniunii Europene, aflate în prezent în discuție pentru perioada 2014-2020, autoritățile române vor putea defini un plan alternativ pentru dezvoltarea Roșiei Montane, care va fi sustenabil, va respecta mediul, cultura și patrimoniul și care va corespunde pe acordul deplin al cetățenilor din România”, subliniază el. În urma mai multor ani de campanie, Europa Nostra a inclus peisajul minier istoric de la Roșia Montană, în prima listă a celor 7 *Most Endangered* monumente și situri din Europa, un program lansat în 2013, împreună cu Institutul Băncii Europene de Investiții, în calitate de partener fondator, și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, în calitate de partener asociat. O delegație formată din experți financiari și de patrimoniu de cel mai înalt nivel vor vizita România în următoarele luni. „Așteptăm cu nerăbdare să ne întâlnim cu reprezentanții ai Guvernului și Parlamentului român pentru a discuta un plan de dezvoltare pe termen lung pentru Roșia Montană”, conchide președintele executiv al Europa Nostra.

Roșia Montană. Foto: © Daniel Vrăbioiu

Descoperă sufletul Transilvaniei

Sfârșitul sezonului turistic pentru bisericile fortificate din România din cadrul programului Bisericii Evanghelice C.A. „Descoperă sufletul Transilvaniei” va fi marcat pe 31 octombrie prin acțiuni speciale.

Data de joi, 31 octombrie – „Ziua Reformei” – marchează sfârșitul sezonului de vizitare a bisericilor fortificate din cadrul programului „Descoperă sufletul Transilvaniei”, inițiativă turistică realizată de către Biserica Evanghelică pentru promovarea bisericilor fortificate din Transilvania. Sezonul de vizitare a bisericilor fortificate va fi reluat pe 25 aprilie 2014, data sărbătorii Paștelui (după rit vestic). În sezonul 2013, Biserica Evanghelică C.A. a deschis porțile bisericilor fortificate din Transilvania pentru 350 000 de vizitatori, jumătate dintre ei provenind din țară. Potențialul turistic al acestor monumente este însă mult mai mare, el fiind astăzi încă aproape neexplorat. Doar 15% dintre cele 170 de biserici fortificate au fost vizitate în 2013 și fac parte din circuitul turistic. Cele mai cunoscute biserici fortificate și lăcașe de cult vizitate sunt Prejmer, Hărman, Biserica Neagră din Brașov, Viscri, Biserica din Deal din Sighișoara, Biertan, Mediaș, Sebeș, Bistrița, Cârța, Cristian, Cislădie și Cislădioara. Ele au oferit anul acesta un program extrem de bogat și diversificat de

evenimente culturale și sociale – concerte de orgă și muzică clasică, sărbători câmpenești, tururi ghidate – atrăgând astfel 90% din totalul vizitatorilor bisericilor fortificate în anul 2013.

Sfârșitul sezonului de vizitare a bisericilor fortificate va fi marcat pe 31 octombrie cu două acțiuni – sărbătorirea „Zilei Reformei” și a spiritului toleranței la Cislădioara/Sibiu și la București, ambele acțiuni promovând inițiativa „Descoperă sufletul Transilvaniei”. Evenimentul organizat la Biserica Evanghelică Lutherană din București va fi orientată spre prezentarea patrimoniului cultural al bisericilor fortificate din Transilvania de către Ambasadorul cultural al Bisericilor fortificate, domnul Cristian Țopescu. „Descoperă sufletul Transilvaniei” este o inițiativă de promovare a bisericilor fortificate din Transilvania prin încurajarea și susținerea activităților locale turistice. Proiectul depășește limitele patrimoniului etnic săsesc, având o importantă dimensiune europeană și fiind deschis tuturor celor care vor să dezvolte zona în același sens turistic – cultură, natură, autenticitate.

În sezonul 2013, promovarea a avut loc prin publicitate extinsă, printr-o diversitate mare de evenimente culturale și sociale, printr-o aplicație smartphone („Die Siebenbürgische Kirchenburgenlandschaft” / „Peisajul bisericilor fortificate din Transilvania”) și printr-un pașaport de vacanță care a oferit acces ușor și financiar avantajos la 25 de biserici fortificate. Promovarea bisericilor fortificate este susținută de profesionalizarea serviciilor (instructajul ghizilor onorifici, reglementarea accesului, cazare în locații specifice) și diversificarea ofertei turistice pe plan local (expoziții, concerte, serbări tradiționale, pelerinaje, recepții cu produse tradiționale în cetăți). După 1989, 95% din cei 250 000 de sași transilvăneni au părăsit România. Patrimoniul lor – cele 170 de biserici fortificate – sunt într-un acut pericol de distrugere prin vandalizare sau degradare. Prin înscrierea lor în circuitul turistic național și internațional, ele pot fi păstrate și valorificate ca amprentă culturală a unei întregi zone din România.

RECITAL OMAGIAL VERDI-WAGNER: CORESPONDENȚE

DUMINICĂ 27 OCTOMBRIE, ORA 19.00,
SALA MARE A ATENEULUI ROMÂN

Soprană:

LEONTINA VĂDUVA

Actriță:

MEDEEA MARINESCU

Pianist:

MASAKATSU NAKANO

Eveniment prezentat de :
MARIUS CONSTANTINESCU

BILETELE SE PUN ÎN VÂNZARE LA CASA DE BILETE A ATENEULUI ROMÂN

(STR. CONSTANTIN ESARCU NR. 2) MARȚI-VINERI, ORELE 12:00-19:00, TELEFON: 0213156875.

Organizatori :

Sponsori principali :

MURFATLAR
vinul

Parteneri media:

EFdeN a pășit cu dreptul!

Proiectul EFdeN s-a lansat oficial pe data de 3 octombrie, în cadrul unui eveniment susținut la Biblioteca Națională a României. Cei prezenți au avut ocazia să afle toate detaliile despre soluția cu care finalista României se va prezenta în vara anului 2014 la Versailles în cadrul concursului Solar Decathlon Europe.

EFdeN reprezintă România la concursul internațional Solar Decathlon Europe 2014, cea mai importantă competiție de arhitectură solară și tehnologii integrate dedicată studenților. Cu o echipă multidisciplinară, formată din peste 50 de studenți din vaste domenii de studiu, EFdeN răspunde unei provocări interesante: inovație în construcția unei case solare eficiente energetic. Fără a se opri la proiectarea și construcția unui prototip de locuință solară inteligentă, această inițiativă se dorește a fi exemplul necesar de la care să pornească schimbarea de mentalitate în ceea ce privește sustenabilitatea și protejarea mediului înconjurător. Evenimentul de lansare oficială a EFdeN a fost moderat de Claudiu Butacu, Președintele Asociației Solar Decathlon București. Printre invitații de onoare care au deschis sesiunea de prezentare a proiectului,

dorind să-și manifeste sprijinul pentru această inițiativă, s-au numărat distinsul dr. ing. Tudor Prisecaru, Director al Activității de Cercetare din cadrul Ministerului Educației Naționale, dar și reprezentanți ai universităților partenere, Universitatea Tehnică de Construcții București, Universitatea Politehnică București și Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. Astfel, în sală au fost prezenți Prof. Dr. Ing. Radu Văcăreanu, prorector pe cercetare Universitatea Tehnică de Construcții București, Prof. Dr. Arh. Ana-Maria Dabija, prorector pentru coordonarea activității de cercetare științifică-dezvoltare-inovare, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București, Arh. Pierre Bortnowski, Manager de proiect PRISPA, Prof. Dr. Arh. Zina Macri, coordonator universitar EFdeN și Mihai Toader Pasti, Manager de proiect EFdeN. Întrucât există un precedent în ceea ce privește participarea României în cadrul competiției, Pierre Bortnowski, Proiect Manager-ul PRISPA, a reamintit succesul obținut de România la Madrid în 2012. Mai important, a vorbit despre experiența competiției, despre aventura SDE ce a dus la clădirea unor frumoase prietenii între membrii echipei, dar și cu celelalte echipe participante. Discuția a fost urmată de discursul Managerului de Proiect al EFdeN, Mihai Toader Pasti, care a prezentat succint ce este EFdeN, dar și misiunea noului proiect, și anume proiectarea și construcția unei case solare eficiente energetic, destinată mediului urban. Astfel, EFdeN propune o locuință viabilă pentru fostele spații industriale, existente atât în București, cât și în celelalte metropole, care rezolvă probleme de densificare a locuirii și mobilitate, atât din punct de vedere al transportului, dar și al locuinței. Pornind de la problemele Bucureștiului, generate de situații precum lipsa unei dezvoltări multipolare, prototipul poate funcționa în sensul

revitalizării urbane în multe foste orașe industriale din România. EFdeN propune o casă modulară eficientă energetic, adaptabilă la situri urbane dificile și restrictive, orientată către utilizator, cu design și compartimentare flexibile. Proiectul presupune construirea în funcție de natură, fiecare aspect al casei fiind gândit astfel încât să fie în concordanță cu aceasta. Mai mult, spațiul verde este integrat în locuință sub forma unei sere hibrid dedicate conceptului de „urban farming”, care este în același timp un spațiu recreațional,

dar și un element central al arhitecturii și al instalațiilor casei. Această zonă, prin integrarea sa, reprezintă inovația pe care o aduce EFdeN: prima casă eficientă energetic care înglobează un spațiu verde productiv.

Evenimentul a dorit să evidențieze și importanța colaboratorilor, fără de care construcția efectivă a acestui prototip ar fi imposibilă. De aceea, după prezentarea detaliată a prototipului solar și a soluțiilor la care membrii echipei au ajuns, evenimentul a continuat sub forma unor discuții particulare între colaboratori și reprezentanți ai departamentelor componente ale echipei. Scopul acestor discuții a fost găsirea celor mai oportune soluții pentru construirea casei, împărtășirea know-how-ului dinspre colaboratori către studenți și, nu în ultimul rând, realizarea unei strânse legături între aceștia și echipă, legătură ce se va menține de-a lungul întregului proiect. EFdeN a ridicat cortina în fața unui public de specialitate, a viitorilor colaboratori și a multor alora care au vrut să fie încă de la început alături de acest proiect. Dar acesta a fost doar primul pas! Din ianuarie se va iniția construcția la prototipul de casă solară, pentru ca, din aprilie, aceasta să fie deschisă publicului din România. Desigur, punctul culminant al proiectului va fi în vara 2014, când locuința va fi montată în satul solar din Versailles, de pe domeniile cunoscutului palat.

World Architecture Festival 2013

O nouă ediție World Architecture Festival a avut loc în Singapore în perioada 2-4 octombrie. Cele peste 300 de proiecte înscrise la cele 30 de categorii ale competiției reflectă tema de anul acesta „Valoare și Valori”, care face referire la relația dintre valoarea financiară a unei clădiri și valorile pe care arhitecții le iau în considerare atunci când proiectează. După trei zile pline de evenimente dintre cele mai diverse – conferințe, expoziții, prezentări – s-au anunțat și marii câștigători ai competiției la care au participat arhitecți din 50 de țări.
www.worldarchitecturefestival.com

World Building of the Year

Auckland Art Gallery Toi o Tamaki, Noua Zeelandă
Proiect: Francis-Jones Morehen Thorp și Archimedia

Galeria de artă Toi o Tamaki din Auckland reprezintă un proiect public de anvergură ce a presupus mai multe etape: s-au restaurat și adaptat clădirile de patrimoniu de pe sit, s-a adăugat un corp nou care dublează spațiul de expunere, s-au amenajat noi spații tehnice la nivelul subsolului și, nu în ultimul rând, s-au reamenajat spațiile adiacente ale parcului Albert. Înfașurarea clădirilor pune accentul pe transparentă, toate spațiile fiind deschise, iar golurile vitrate generoase permițând vederi spectaculoase asupra peisajului din parcul învecinat.

„Proiectul câștigător transcende categoriile festivalului. Am putea afirma că se înscrie atât la categoria Nou și Vechi, cât și la proiectele civice sau cele rezervate expunerii. Galeria din Auckland exemplifică contrastul dintre natural și artificial și demonstrează strânsa relație dintre artă și știință. Proiectul reprezintă o realizare de excepție într-o zonă seismică, oferind un exemplu de pragmatism în design și o adaptare atentă ce nu depășește granițele necesarului. Echilibrând o serie de elemente diferite, proiectul rezultat constituie o colecție bogată de idei construite.”
 Paul Finch, Director WAF.

Foto: © John Gollings – Gollings Photography

Future Project of the Year

National Maritime Museum, China

Proiect: Cox Rayner Architects

Proiectul câștigător al competiției pentru noul Muzeu Național Maritim al Chinei, propus pentru orașul port Tianjin din apropierea Beijingului, cuprinde cinci structuri de expunere ce radiază în jurul unui volum central. Scopul a fost acela de a aduce toți vizitatorii la un nivel situat deasupra solului, de unde să poată accesa unul din cele două etaje ale fiecărei structuri.

Proiectul a fost selectat dintr-o listă de 12 finaliști de către un prestigios juriu internațional, alcătuit din arhitecți și urbanisti de renume.

„Proiectul se remarcă prin claritatea conceptului. Oferind un răspuns temei și amplasamentului, arhitectura comunică până în cele mai mici detalii experiența maritimă. Fluiditatea formelor și modul în care clădirea, împreună cu spațiile publice adiacente reușesc să conecteze orașul cu marea sunt trăsăturile de excepție ale acestui proiect. Propunerea arhitecților de la Cox Rayner Architects reunește o vastă colecție de elemente din istoria maritimă a Chinei și oferă vizitatorilor o serie de referințe la alte culturi maritime, îmbogățind astfel experiența generală.”

Randare: © Michael Rayner – Cox Rayner Architects

Landscape of the Year

Australian Garden, Cranbourne, Australia

Proiect: Taylor Cullity Lethlean și Paul Thompson

Noua grădină botanică din Cranbourne este amplasată într-o fostă carieră de nisip și invită vizitatorii să parcurgă o călătorie metaforică a apei prin peisajul australian, de la deșert până la linia de coastă. Acest peisaj integrat reunește horticultura, arhitectura, ecologia și arta pentru a obține cea mai mare grădină botanică dedicată florei australiene. Peste 170 000 de plante din 1 700 de specii, toate adaptate condițiilor dificile ale sitului, sunt aranjate într-un peisaj sculptural și artistic, dominat de diversitate și contrast.

„Grădina reușește să facă un rezumat spectaculos al diversității florei australiene. Asemenea unei grădini botanice, ea reprezintă o colecție de elemente diferite, dar cu un set interesant de trasee unificatoare prin peisaj. Proiectul s-a remarcat prin originalitate și puterea de a evoca identitatea australiană fără utilizarea semnelor sau cuvintelor.”

Foto: © John Gollings

Learning from Vernacular

ORGANIZATORI: ÉCOLE POLYTECHNIQUE FÉDÉRALE DE LAUSANNE (EPFL), ASSOCIATION POUR UN CENTRE ARCHITECTURE ANTHROPOLOGIE TERRITOIRE (ACAAT) ȘI DOMAINE DE BOISBUCHET, CENTRE INTERNATIONAL DE RECHERCHE ET D'ÉDUCATION CULTURELLE ET AGRICOLE (C.I.R.E.C.A)

CURATOR: PROF. DR. PIERRE FREY, PROFESOR ÎN CADRUL SCHOOL OF ARCHITECTURE, CIVIL AND ENVIRONMENTAL ENGINEERING, ÉCOLE POLYTECHNIQUE FÉDÉRALE DE LAUSANNE (EPFL)

LOCAȚIE: VITRA DESIGN MUSEUM, WEIL AM RHEIN

Școală primară în Gando, Burkina Faso, 2001. Arhitect: Diébédo Francis Kéré, Kéré Architecture, Germania. Foto: © Erik-Jan Ouwerkerk

Taberna Tata, Togo. Foto: © Deidi van Schaewe

Taberna Tata, Warengo, Togo. Machetă. Foto: © Reto Halme

Locuință Kolawi, tip B, Sulawesi. Machetă. Foto: © Reto Halme

Pământ, lemn, piatră – cu astfel de materiale naturale au reușit oamenii să-și creeze de-a lungul timpului adăposturi și diverse structuri arhitecturale adaptate mediului înconjurător și condițiilor climatice specifice locurilor în care au fost construite. Într-o lume marcată de grave schimbări climatice, în care preocuparea pentru sustenabilitate este tot mai intensă, recuperarea metodelor tradiționale de construire a devenit o prioritate pentru întreaga breaslă a arhitecților. Expoziția *Learning from vernacular*, deschisă în perioada 10 august – 29 septembrie la Vitra Design Museum este dedicată acestui fenomen și prezintă exemple remarcabile de arhitectură vernaculară, alături de creații contemporane inspirate de construcții tradiționale dintre cele mai diverse.

Africa de Sud, Egipt, China, Malaysia și Camerun sunt doar câteva dintre regiunile exemplificate de organizatori, publicul având șansa să descopere arhitecturi din chirpici, structuri spectaculoase din lemn, case cu curți interioare și con-

strucții asemenea unor tuneluri acoperite cu stuf. În ceea ce privește proiectele contemporane, acestea se remarcă fie prin utilizarea materialelor naturale locale, fie prin răspunsurile pe care le oferă diferitelor provocări sociale și arhitecturale.

Prin intermediul celor 40 de proiecte, ilustrate cu machete, desene, planuri, fotografii și filme, expoziția oferă o veritabilă panoramă a arhitecturii globale. Scopul este acela de a trezi interesul publicului față de surprinzătoarea diversitate de materiale și forme, existentă dincolo de piețele comerciale și, nu în ultimul rând, față de funcțiile sociale pe care orice clădire ar trebui să le îndeplinească. Mai mult, vizitatorii vor putea descoperi numeroase idei ecologice cu ajutorul unor exemple de materiale regenerabile și soluții eficiente energetic, utilizate cu succes de secole în toate colțurile lumii și uitate de societatea contemporană consumeristă.

www.design-museum.de

RIBA Stirling Prize 2013

Astley Castle, o casă de vacanță modernă inserată între zidurile ruinate ale unui castel medieval, a câștigat mult-râvnitul RIBA Stirling Prize 2013, pentru cea mai reușită clădire a anului. Organizată de Royal Institute of British Architects, competiția se află la cea de-a 18-a ediție și este prima dată când marele premiu revine unui proiect de conservare. www.architecture.com

Astley Castle este un conac fortificat de secol XII, ruinat în anul 1978, în urma unui incendiu devastator. Găsind clădirea într-o stare avansată de degradare și având în vedere modificările succesive de care s-a bucurat de-a lungul secolelor, arhitecții au decis să consolideze ruina și să intervină asupra ei într-un mod prin excelență contemporan. Rezultatul este o casă nouă și originală în care vizitatorii se bucură de experiențe cu totul inedite.

„Astley Castle este un exemplu de excepție pentru modul în care arhitectura modernă poate revitaliza un monument al trecutului. Proiectul este mai mult decât o simplă restaurare, arhitecții reușind în acest caz să folosească cu multă creativitate peste 800 de ani de istorie pentru a obține o casă cu un limbaj arhitectural extrem de contemporan.

Fiecare detaliu a fost ales cu mare atenție pentru a oferi vizitatorilor o experiență senzorială completă. Rezultatul nu ar fi fost posibil fără reușita colaborare dintre un client vizionar și o echipă profesionistă de arhitecți și constructori.” Stephen Hodder, președinte RIBA.

Proiect: Witherford Watson Mann Architects

Locație: Warwickshire, Anglia

Client: The Landmark Trust

Foto: © Landmark Trust

Foto: © Helene Binet

Foto: © Landmark Trust

Foto: © Landmark Trust

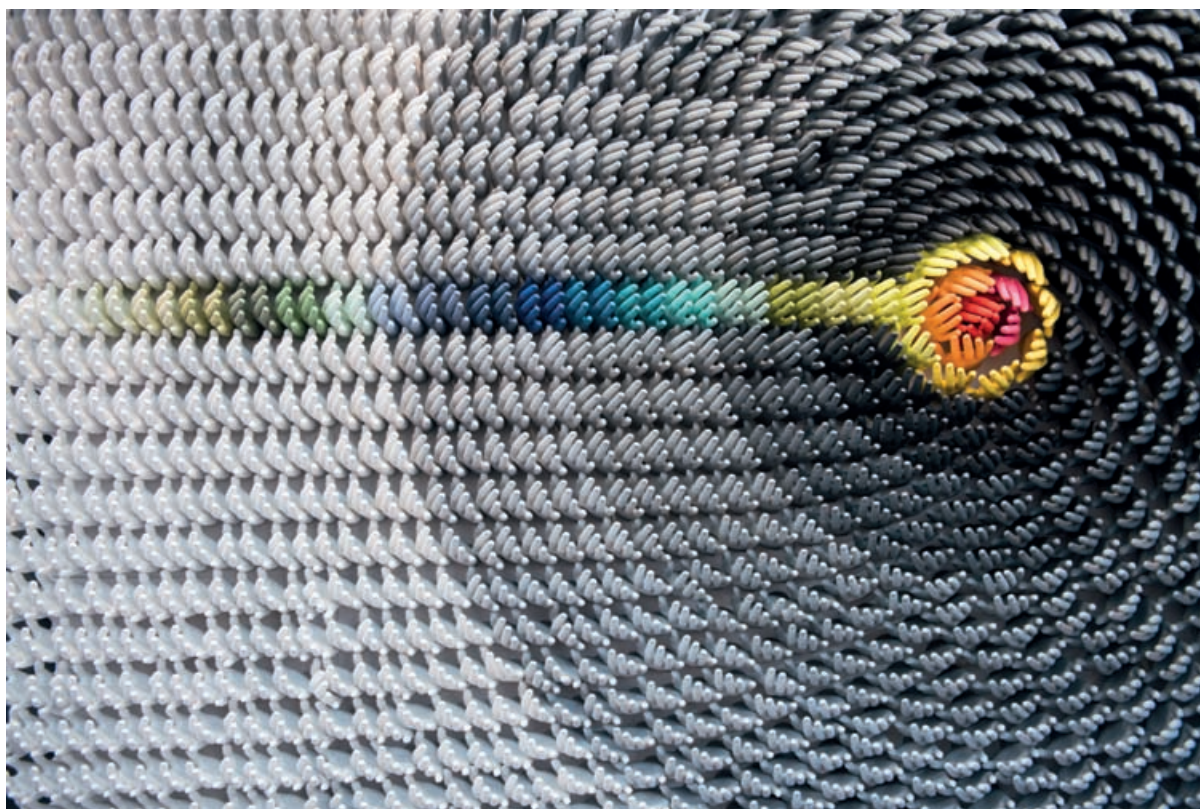

London Design Festival

TEXT: IOANA PĂUNESCU FOTO: LDF 2013 © SUSAN SMART PHOTOGRAPHY

Cumulând peste 300 de evenimente desfășurate pe durata a nouă zile (14-22 septembrie) în muzee, galerii sau renumitele *design districts* londoneze (Brompton, în apropiere de Victoria & Albert Museum, Fitzrovia Now, în apropiere de Convent Garden, și Shoreditch) și având ca statement: *Design Is Everywhere*, festivalul a reușit să cuprindă teme extrem de variate, de la instalații dedicate materialelor la design de produs și de la grafică la teme conceptuale (instalații dedicate sunetului sau vântului). Dintre acestea din urmă, Wind Portal (foto dreapta), realizat de designerul libanez Najla El Zein, reprezintă un spațiu de tranziție între exterior și interior, un moment senzorial specific, redat prin vânt, mișcare și sunet, sub forma unei instalații de opt metri înălțime, compusă din 5 000 de moriști de vânt din hârtie, pliate manual, fixate cu elemente din lemn și clipsuri printate 3d și conectate la un sistem computerizat complex de lumină și de producere a curenților de aer.

Wind Portal a fost realizat pentru Victoria & Albert Museum și va rămâne expus până pe 3 noiembrie. La capitolul home & decoration, Decorex International (Perks Field & The Orangery, Kensington Palace) a cumulat un număr impresionant de expozanți (peste 300). Printre cele mai spectaculoase standuri, Little Greene Paint Company (foto jos), o companie producătoare de vopseluri eco-friendly și tapet, a prezentat cele 164 de nuanțe disponibile sub forma unei instalații 3d.

Endless Stair

Ca în fiecare an, evenimentul a avut un proiect emblematic. Realizat în asociere cu AHEC (American Hardwood Export Council), conceptul, semnat Alex de Rijke (dRMM), în colaborare, pentru execuție, cu Arup, a fost amplasat lângă Tate Modern și este compus din 20 de rampe interconectate de scară care se înalță până la 7,7 metri de la sol, realizate din 44 de metri cubi de plop galben, una dintre cele mai rezistente esențe lemnoase nord-americane. De Rijke consideră lemnul ca fiind „betonul secolului XXI”, Endless Stair fiind un proiect-manifest privind tehnica folosirii acestei esențe sub formă de panel. Ca design, compoziția inspirată din desenele lui Escher oferă perspective spectaculoase asupra malului Tamisei.

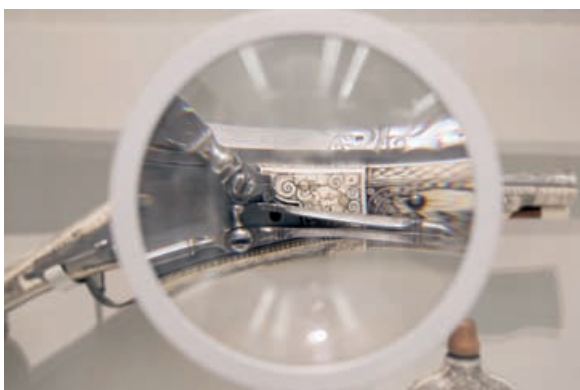
Breathless

În British Galleries, instalația semnată Cornelia Parker, formată din 54 de instrumente muzicale de suflat, din alamă, aplatizate, lăcuite pe o față și mătuite pe cealaltă, sunt suspendate, de cabluri, în golul dintre cele două niveluri ale galeriei. Semnificația merge mai departe de concepte cumva evidente (liniște/zgomot), Breathless implicând, în opinia artistei, și elemente de ordin social și istoric (clasa de jos/clasa de sus sau divizarea nord/sud a Imperiului britanic).

GOD Is In The Details

V&A și Swarovski au invitat 14 designeri, printre care Faye Toogood, Amanda Levete, Tom Dixon și Paul Cockledge, să traducă dictonul lui Mies prin instalarea, în dreptul unor obiecte selectate din colecția muzeului, a unei lentile Swarovski, care să zoomeze un detaliu (ori o combinație de texturi sau materiale) mai greu vizibilă ochiului liber.

Ghidul RePAD

Joi, 10 octombrie, la ora 16:00, în cadrul sălii Elvira Popesco din incinta Institutului Francez București (Bd. Dacia, nr. 77), Asociația Rhabillage a lansat Ghidul RePAD (Reabilitare_Patrimoniu Arhitectură Dezvoltare).

Evenimentul, la care au participat aproximativ 120 de persoane, a început cu un discurs introductiv din partea domnului Stanislas Pierret, directorul Institutului Francez din România, o prezentare a proiectului RePAD și o trecere în revistă a activităților Asociației Rhabillage. A urmat proiecția în premieră a celor 7 interviuri video realizate cu Richard Harding – Founding Associate of Carbon to Zero Consulting, Radu Ioan Tudorache – Fondator și Administrator al Fundației Cantacuzino Florești, Camelia Csiki – Jurnalist TVR, Steven Borncamp – președinte al Romania Green Building Council, Theodor Paleologu – profesor, deputat și fost Ministru al Culturii, Stanislas Pierret – director al Institutului Francez din România și Loredana Brumă – președinte al Asociației Rhabillage, materiale ce fac parte din Ghidul RePAD.

Având la bază șapte ani de documentare urbană, de formare profesională, de experimente și cercetare constantă prin intermediul proiectelor *Case Care Plâng* și *Case Care Nu mai Plâng*, Ghidul Re_PAD prezintă astăzi povestea patrimoniului, pe care îl preluăm, asupra căruia ne lăsăm amprenta și pe care îl transmitem mai departe.

Carte și DVD, Ghidul RePAD este prima lucrare ce prezintă abordarea patrimoniului în întreaga sa complexitate. Pornind de la simple exerciții de observare, conținutul lucrării conduce cititorul prin

chestiuni de ordin legislativ, economic, tehnic și strategic, utilizând constant un limbaj unitar și accesibil. Fie el specialist, investitor, dezvoltator local sau simplu pasionat de patrimoniul arhitectural, la finalul lecturii, cititorul va avea o imagine de ansamblu asupra a ce implică un demers corect de intervenție, de ce este importantă o abordare integrată, cum se poate realiza și care sunt avantajele. Formatele grafic și tehnic completează obiectivul urmărit prin conținutul descriptiv, având la bază două idei fundamentale:

1. Lucrul cu patrimoniul este întotdeauna o chestiune personală, cu o implicare afectivă accentuată
2. Patrimoniul arhitectural se descoperă pas cu pas, este o poveste care intrigă și care se dezvăluie pe parcurs

Pornind de la aceste două puncte, ghidul își găsește forma concretă într-un concept de tip jurnal de documentare cu notițe în trei limbi, română, engleză și franceză (texte complementare, nu traduceri). Precum patrimoniul în ansamblul său, lucrarea este ca o poveste pe care o descoperi treptat.

Începând cu 15 octombrie, RePAD poate fi achiziționat online prin intermediul site-ului re-pad.ro.

Proiectul este realizat în cadrul unei finanțări prin „Timbrul Arhitecturii” din partea Uniunii Arhitecților din România și al unei finanțări pentru proiecte editoriale, 2013, secțiunea „Publicații culturale”, din partea AFCN. RePAD nu ar fi fost posibil fără sprijinul partenerilor Ordinul Arhitecților din România, Ambasada Franței în România, Institutul Francez, Romania Green Building Council, Igloo media, Arhitectura, Dincolo de Fațade, DISC, Easy Engineering, Cărturești, Murfatlar și Crama Atelier.

Autor: Asociația Rhabillage

Coordonator proiect: arh. Loredana Brumă

Documentare: arh. Anamaria Vasile

Design grafic: arh. Alina Rizescu

Interpretare text în limba engleză: Ioana Diaconu

Interpretare text în limba franceză: Anna Marquer-Passicot

Fotografi: Șerban Bonciocat, Loredana Brumă, Elena Tatiana Chiș, Vlad Eftenie, Cornel Lazia

Format: 16x24x3.4 cm
ISBN 978-973-0-15400-9

RIFF

abplus
events

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN
ROMÂNIA

10

EXPOCONFERINȚE
DE ARHITECTURĂ

Arh. Stephen HODDER
Președintele Royal Institute
of British Architects

Arh. Daniel LISCHER
Câștigătorul DETAIL Prize
2012

Arh. Șerban ȚIGĂNAȘ
Președintele Ordinului
Arhitecților din România

11 - 12 Noiembrie 2013

JW Marriott Grand Hotel, București

www.ieriff.ro

partener oficial:

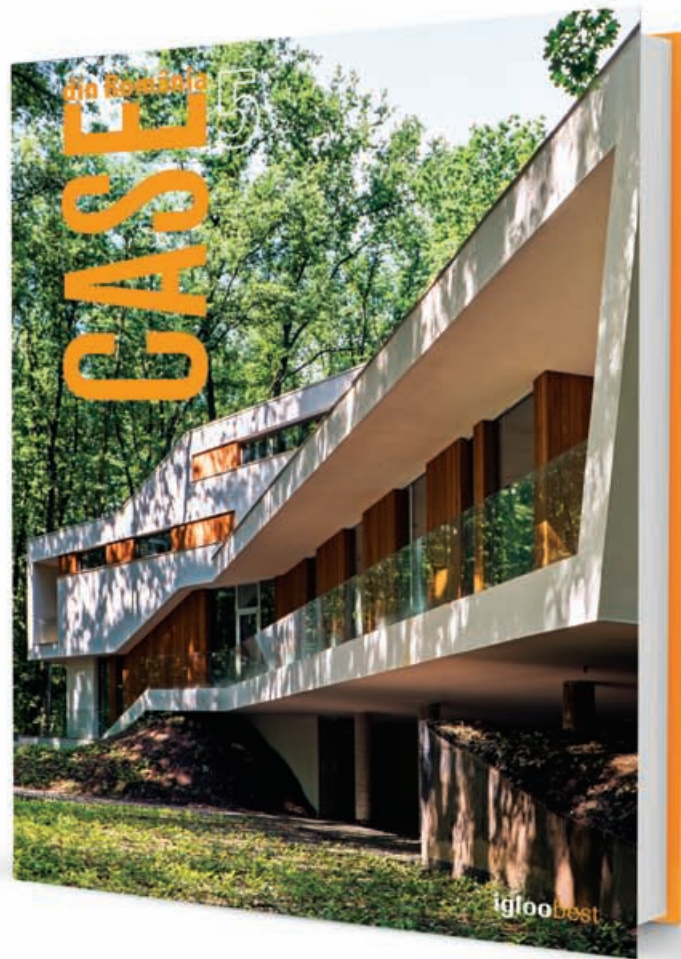

partener principal:

parteneri:

un nou album **igloobest**
din **octombrie** în librării și pe igloo.ro